

Tekniska kontorets remissvar avseende Handlingsprogram Lag om skydd mot olyckor 2022-2026

8.1.6. Brandvattenförsörjning (s. 24- 27)

8.1.6. Brandvattenförsörjning

Målsättning

Tekniska kontoret ansvarar för att vatten för brandsläckning finns tillgängligt i brandpostsystem, branddammar och vid kommunen ägda pumpplatser. I kommunen tillämpas det så kallade alternativsystemet för brandvattenförsörjning hänfört till tidigare regelverk för brandvattenförsörjning. Alternativsystemet innebär att brandpostsystemet kan glesas ut i områden med flerfamiljshus lägre än 4 våningar, villor, radhus och kedjehus samtidigt som räddningstjänsten har tillgång till bemannad tankbil. Tekniska kontoret redovisar löpande vilka områden som berörs av alternativsystemet.

Kommunen tillhandahåller vatten för effektiv brandsläckning med räddningstjänstens utrustning samt vatten för sprinkleranläggningar där förutsättningar finns. Grundnivån utgörs av Svenskt vattens publikation P114 Distribution av dricksvatten. I denna plan anges också de avvikelser från P114 som ska gälla i kommunen.

Det finns i huvudsak tre olika system i Vaggeryds kommun för försörjning av vatten för brandsläckning. Dessa redovisas i Tabell 5.

Under ovanstående rubrik (s. 24) står det att ”Tekniska kontoret ansvarar för att vatten för brandsläckning finns tillgängligt i brandpostsystem, branddammar och vid kommunens ägda pumpplatser.

Tekniska kontorets synpunkter: Enligt vattentjänstlagen och Vaggeryds kommuns ABVA09, som är enligt Svenskt vattens basförslag, finns i dessa skrifter tekniska kontorets huvuduppdrag beskrivet. Tekniska kontorets uppdrag är att leverera tjänligt dricksvatten och omhänderta avloppsvatten på ett miljöriktigt sätt. I ABVA09 står det att ”Huvudmannens leveransskyldighet avser endast vatten av dricksvattenkvalitet för normal hushållsanvändning. Huvudmannen garanterar inte att visst vattentryck eller viss vattenmängd per tidsenhet alltid kan levereras.”

Att ansvara för att det alltid finns kapacitet för brandsläckning i de kommunala dricksvattenledningarna kan äventyra kvaliteten på dricksvattnet vilken i sin tur påverkar de anslutna abonnenterna.

Tekniska kontoret tillhandahåller vatten för brandsläckning via brandpostsystem i den mån att kvaliteten hos dricksvattnet inte äventyras och riskerar att påverka Vaggeryd kommuns abonnenter.

Tekniska kontoret kan inte ansvara för att det alltid finns vatten i branddammar. Hur hanteras torkperioder och iskalla vintrar? Det kan krävas vattendomar och komplexa

anläggningar för att uppfylla kravet. Vilka är de kommunalt ägda pumpplatserna och vem sköter driften och underhåll på dessa?

I texten (s. 24) står det att det *"I kommunen tillämpas alternativsystem för brandvattenförsörjning och att tekniska kontoret löpande redovisar vilka områden som berörs av alternativsystemet."*

Tekniska kontorets synpunkter: Detta har inte redovisats på mer än fem år. Tekniska kontoret vet inte vilka brandposter som klarar 15 l/s. Kapacitettest av brandposter är något räddningstjänsten bör utföra alternativt begära medel till tekniska nämnden.

Det anges även att *"kommunen tillhandahåller vatten för effektiv brandsläckning med räddningstjänstens utrustning samt vatten för sprinkleranläggningar där förutsättningar finns."*

Tekniska kontorets synpunkter: Vem är kommunen?

I texten (s. 24) framgår det att *"Kommunen tillhandahåller vatten för effektiv brandsläckning med räddningstjänstens utrustning samt vatten för sprinkleranläggningar där förutsättningar finns. Grundnivån utgörs av Svenskt vattens publikation P114 Distribution av dricksvatten. I denna plan anges också de avvikelser från P114 som ska gälla i kommunen."*

Tekniska kontorets synpunkter: Svenskt vatten P114 är en rekommendation. Det bör hänvisas till som en ambition snarare än en grundnivå.

"Det finns i huvudsak tre olika system i Vaggeryds kommun för försörjning av vatten för brandsläckning. Dessa redovisas i Tabell 5." (s. 24-25)

Anordning	Tekniska kontorets ansvar	Räddningstjänstens ansvar
Brandposter	Brandposter placeras normalt med 150 meters inbördes avstånd	Slangutläggning från brandpost till räddningsenhet vid brandplatsen
Brandposter enligt alternativsystem	Glest utplacerade brandposter med god kapacitet	Transport av vatten med hjälp av räddningstjänstens vattenheter (tankbilar) från brandpost till brandplats
Vatten från branddammar och pumpplatser	Anordnande och underhåll av kommunen ägda branddammar och uppställningsplatser för pumpar	Transport av vatten sker med motorspruta och slangsystem upp till 600 meter alternativt med hjälp av tankbilar (vattenheter) i skytteltrafik

Tabell 5. System för brandvatten

Tekniska kontorets synpunkter: Kapacitettester av och övningar för funktion på brandposter, branddammar och pumpplatser bör ligga på räddningstjänsten. Alternativt bör mer medel ersättas för uppgiften till VA-kollektivet för detta.

”Brandposter” (s. 25)

Brandposter

För försörjning med vatten för brandsläckning ska det finnas tillräckligt antal vattenreservoarer samt brandposter anslutna till vattenledningsnätet enligt av tekniska kontoret upprättad och ajourhållen kartdatabas. Områden med alternativsystem enligt nedan ska anges i ajourhållen kartdatabas. Tryckstegringspumpar bör vara försedda med reservkraft när de försörjer enskilda tätorter eller stor

mängd abonnenter inom större tätort om tillräcklig reservoarvolym saknas.

Brandposternas antal och placering bestäms efter samråd med räddningschefen. Kapaciteten ska i grunden dimensioneras enligt Tabell 6 Materiel, förberedelser/efterarbete rökövningar (vilken utgör utdrag ur P114 oktober 2020).

Typ av bebyggelse	Brandpostuttag [l/s]	Sprinklerflöde (cirkavärde) [l/s]
Bostadshus med högst fyra lägenheter och högst tre våningar	10	3*
Övriga bostadshus med högst tre våningar	10	7*
Bostadshus med högst åtta våningar	20	7*
Bostadshus med mer än åtta våningar eller vårdinrättningar där människor behöver hjälp att lämna byggnaden	20	10*
Verksamheter med låg brandbelastning Exempel: betongindustri	10	10**
Verksamheter med normal brandbelastning Exempel: kontor, skolor, hotell, sjukhus, metallindustri	20	15**
Verksamheter med hög brandbelastning Exempel: köpcentra, varuhus, bilverkstäder	40	30**
Verksamheter med exceptionell brandbelastning Exempel: lager, oljehantering, bussgarage	***	****

Tabell 6. Dimensionerande brandvattenflöde samt sprinklerflöde från vattenledningsnätet enligt P114 oktober 2020.

- * Flöden vid dimensionering av boendesprinkler enligt SS-EN 16925 och BBR
- ** Flöden vid dimensionering av vattensprinkler enligt SS-EN 12845
- *** Brandpostuttag bestäms i samråd med Räddningstjänsten
- **** Sprinklerflöden bestäms i enlighet med SS-EN 12845, ofta över 50 l/s

Tekniska kontorets synpunkter: Att bygga ut ett kommunalt dricksvattennät för dimensionerat brandvatten enligt tabellen är ohållbart i den här kommunen. Det föreskrivs att brandposter vid lager ska ha en kapacitet av mer än 40 l/s enligt tabellen. VA-enheten, tekniska kontoret, kan inte leverera denna volym i närheten av något lager idag i hela kommunen. Att leva upp till detta kommer medföra extremt stora investeringkostnader, nyställning av driftpersonal, ny råvattentäkt och stora mängder slöserier med fullgott dricksvatten som behöver spolats ut i närmsta diket för att hålla en god omsättning av dricksvattnet så att dricksvattenkvaliteten inte försämras. Kostnader för att uppnå brandvattenkapaciteten belastar skattekollektivet och behöver synliggöras för beslut om finansiering.

Reservkraft saknas i vissa tryckstegringar idag.

Brandposter med tillräcklig kapacitet för brandsläckning finns vid detta handlingsprogramms ikraftträdande endast i delar av Vaggeryds och Skillingaryds tätorter. Vid samma tidpunkt saknas kapacitet i både vattenverken, högreservoarer och vattenledningssystem för att leverera 40 l/s annat än i någon enstaka punkt.

Vid nyetablering av detaljplanerade områden ska Tabell 6 tillämpas. I de fall tabellen anger ett dimensionerande flöde över 20 l/s kan brandpostsystemet kompletteras med branddammar eller vattentag. Räddningstjänsten kan då med egen och samverkande organisationers tankbilar

Vatten från branddammar och vattentag

Branddammar och vattentag utformas så att tillgång till rinnande vatten finns tillgänglig året runt med ett flöde över tid på minst 40 l/s. Branddammar och vattentag ska vara åtkomliga för tunga fordon och med möjlighet till att med marginal manövrera/vända tunga fordon. Avståndet från uppställningsplats för fordon till 0,50 meter under vattenytan får inte överstiga 4,0 meter. Ansvaret att

komplettera brandposternas **brandvattenflöde**. Omfattning och placering av branddammar och vattentag bestäms i samråd med räddningschefen.

Befintligt brandpostsystem ska i samband med ledningsbyten (motsvarande) vid behov anpassas till att klara dimensionerande **brandvattenflöden** enligt Tabell 6.

Brandposter enligt alternativsystemet inom Vaggeryds och Skillingaryds tätorter kan utföras med ett avstånd upp till 1 000 m till brandpost med kapacitet på 15 l/s.

anordna och underhålla branddammar åligger fastighetsägare eller kommunen och bestäms i det enskilda fallet.

Räddningstjänsten ska klara att distribuera vatten från branddamm eller vattentag till brandplats på avstånd upp till 600 meter.

Tekniska kontorets synpunkter: Tabell 6 ska eftersträvas där det är möjligt utan att äventyra dricksvattenkvaliteten, det ska inte vara ett skallkrav.

Om kapaciteten inte uppnår 20 l/s medför detta att privat och kommunal exploatör behöver bekosta uppgraderingar till sina exploateringsområden av det allmänna VA-nätet för att uppnå 20 l/s.

"Vatten från branddammar och vattentag" (s. 26)

Tekniska kontorets synpunkter: För att uppfylla ett flöde på 40 l/s i en branddamm året runt krävs det vattendomar hos mark och miljödömsstolen. Hänsyn till markens geoteknik och grundvattennivå behöver beaktas, bl.a. markens genomsläplighet, uttagsvolym, tillrining och påverkan av grundvattennivån med risk för sättningar. Ålägger räddningstjänst privat och kommunal exploatör att uppfylla dessa krav vid framtagande av detaljplan? Det kan vara mycket svårt att uppfylla kraven i efterhand och i vissa fall omöjligt.

och räddningstjänsten enligt förslaget.

Tekniska kontoret ska:

- anlägga och underhålla anordningar för försörjning av vatten för räddningstjänsten
- ajourhålla kartdatabas för brandposter, område för alternativsystem, branddammar.
- ansvara för säkerheten i och omkring av kommunen ägda branddammar, uppställningsplatser för pumpar samt andra anordningar för brandvattenförsörjning
- genomföra årlig kontroll och tömning av alla brandposter.
- ansvara för att brandposter, branddammar och vattentag är tydligt utmärkta.
- tillse att prioriterade brandposter vintertid snöröjs.
- se till att räddningstjänsten underrättas om planerade och akuta förändringar på brandpostnätet och övrig brandvattenförsörjning.

Räddningstjänsten ska:

- förfoga över en vattenenhet med personal för vattenförsörjning enligt alternativsystem
- genom avtal ha tillgång till en slangutläggare med personal för vattenförsörjning från branddammar
- förfoga över motorsprutor för vattenförsörjning från öppet vattentag
- förfoga över räddningsenheter för vattenförsörjning från brandposter
- meddela tekniska kontoret vid större vattenuttag i brandposter
- inventera pumpplatser inom kommunen

Under tredje punkten (s. 26) står det att ”Tekniska kontoret ska ansvara för säkerheten i och omkring av kommunen ägda branddammar, uppställningsplatser för pumpar samt andra anordningar för brandvattenförsörjning.”

Tekniska kontorets synpunkter: Vilka säkerhetskrav ställs det på branddammarna och uppställningsplatser? Omfattning och placering ska bestämmas med räddningschefen enligt ovan. Säkerhet, tillsyn och övning bör väl således ligga på räddningstjänsten då sakkunnsigheten finns där.

”Vatten för sprinkleranläggningar” (s. 27)

Vatten för sprinkleranläggningar

För att möjliggöra ett bra brandskydd i befintliga byggnader samt vid nybyggnation ska kommunen verka för bra förutsättningar för anslutning av sprinkler till kommunens vattenledningsnät enligt följande.

I Vaggeryds samt Skillingaryds tätorter är målsättning att förutsättningar finns i alla nya områden för bostäder för att ansluta en sprinkler i riskklass L enligt SBF 120, regler för automatiskt vattensprinklersystem vilket innebär ett flöde på ca 10 l/s vid 3 bar. Exempel på verksamheter i riskklass L är gruppböende, förskolor och andra boendeformer.

I nya områden för verksamheter där exempelvis skolor kan vara aktuella att bygga är målsättningen att förutsättningar finns för att ansluta en sprinkler i riskklass N1 enligt SBF 120, regler för automatiskt

vattensprinklersystem vilket innebär ett flöde på 20 l/s vid 4 bar.

I befintliga områden i Vaggeryds och Skillingaryds tätorter bör ovanstående förutsättningar vidmakthållas.

Vid anslutning av sprinkler till kommunens vattenledningsnät ska åtgärder vidtas av ägaren till sprinkleranläggningen för att säkerställa hög säkerhet mot föroreningar. I första hand genom att skydd mot återströmning anordnas enligt SS-EN 1717. Exempel på kompletterande åtgärder är:

- Rutiner för spolning av servisledning
- Kontrollerbar backventil med rutiner för kontroll
- Larmventil med trycklös kammare

Tekniska kontorets synpunkter: Vem är kommunen?

Direktkoppling av sprinkler godkänns normalt inte. Tank och återströmningsskydd. Vid påfyllningen av sprinklertank så ska en kontakt tas med VA-enheten när tank/reservoaren fylls på (via växel 0370-67 80 00)

Vem följer upp att fastighetsägare uppfyller alla krav och granskar testerna enligt ovan?

Allmänna synpunkter från tekniska kontoret:

Idag ersätts VA-kollektivet med 200 tkr/år för drift- och kapitaltjänstkostnader för brandvatten som ligger utanför den allmänna vattentjänsten, ”huvudmannens leveransskyldighet avser endast vatten av dricksvattenkvalitet för normal hushållsanvändning”. Ersättningsbeloppet tillkom 2010. Ingen kostnads- och ambitionsuppräknings har gjorts sedan 2010. En växande kommun medför också en volymökning av områden med brandvattenkapacitet. För att hålla ambitionen i handlingsprogrammet är medelsbehovet mycket större än framräknad ersättning 2010. Kommer räddningstjänsten begära skattemedel som motsvarar handlingsprogrammets intentioner?